

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора юридичних наук, професора
Вашук Олесі Петрівни на дисертацію Фаєр Ігоря Васильовича на тему:
«Розслідування корисливо-насильницьких кримінальних
правопорушень, вчинених щодо іноземців»,
представлену до захисту у спеціалізовану вчену раду Національної
академії внутрішніх справ на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 «Право»

Ступінь актуальності обраної теми

Проблематика розслідувань корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців є актуальною й на часі. Механізм таких правопорушень підлягає більш ретельному вивченню з метою формування відповідних рекомендацій з розслідування та попередження таких злочинів.

Автор з посиланням на відповідне джерело акцентує увагу на те, що у 2019 році відносно іноземців було вчинено 1924 кримінальних правопорушень, у 2020 року – 980 кримінальних правопорушень, у 2021 року – 807 кримінальних правопорушень, підозру про вчинення кримінального правопорушення було вручено 399 особам, з обвинувальним актом до суду було направлено 354 кримінальних проваджень. За шість місяців 2022 року відносно іноземців було вчинено 221 кримінальне правопорушення, підозру про вчинення кримінального правопорушення було вручено 68 особам, з обвинувальним актом до суду було направлено 49 кримінальних проваджень. Згідно із статистичними даними Офісу Генерального прокурора, у 2019/2020/2021 роках/6 місяців 2022 року було вчинено 90/59/54/17 убивств з корисливих мотивів (п. 6 ч. 2 ст. 115 КК України), 14/18/10/4 убивств на замовлення (п. 11 ч. 2 ст. 115 КК України), 11129/7464/4846/1184 грабежів (ст. 186 КК України), 1869/1343/952/229 розбоїв (ст. 187 КК України), 672/649/606/236 вимагань (ст. 189 КК України), 15/20/12/3 бандитські напади (ст. 257 КК України).

Автором акцентовано увагу на тому, що 83,3% опитаних ним слідчих висловилися щодо необхідності розробки проблематики криміналістичного забезпечення розслідування корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців.

Враховуючи вищесказане, тема дисертаційного дослідження *Фаєр Ігоря Васильовича на тему: «Розслідування корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців»*, є актуальною.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача

Робота виконана у Національній академії внутрішніх справ, відповідно до Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, затверджених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019; Переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2021 року, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 7 вересня 2011 року № 942; Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018–2021 роки, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 року № 779-р, і Плану заходів на 2021 рік з реалізації Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018–2021 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 331-р.

Саме дослідження здійснено відповідно до Стратегії розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 року №1023-р, і Плану заходів з її реалізації, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 693-р; Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 11 червня 2020 року № 454; Основних напрямів наукових досліджень Національної академії внутрішніх справ на 2018–2020 роки (рішення Вченої ради від 26 грудня 2017 року, протокол № 28).

Тему дисертації пана Фаєра затверджено на засіданні Вченої ради Національної академії внутрішніх справ 12 листопада 2020 року (протокол №22), зареєстровано Координаційним бюро Національної академії правових наук України (№ 712, 2021 рік).

Положення та висновки дисертації висвітлено в 10 наукових публікаціях, з яких чотири статті – у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань, одна стаття у наукових періодичних виданнях інших держав з юридичного напрямку, п'ять тез наукових повідомлень на науково-практичних конференціях.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях

Пан Фаєр зазначає, що його дисертація є комплексним монографічним дослідженням, за результатами якого сформовано теоретичні положення та практичні рекомендації щодо розслідування корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців. Саме в його роботі сформовано низку нових положень і висновків, зокрема ним *вперше*:

– сформована криміналістична характеристика корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців, охарактеризований зміст її основних елементів: предмету посягання (гроші, цінності, техніка), способу вчинення (дії з підготовки, безпосереднього вчинення, приховування), обстановки вчинення (вечірній час доби, у межах міста, переважно у місцях відпочинку), слідової картини (матеріальні, ідеальні та електронні сліди), особи правопорушника (наявність злочинного досвіду, цинізм, бажання наживи, у ряді випадків правопорушником є теж іноземець), особи потерпілого іноземця (має ознаки віктимності);

– сформовано типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців: наявна інформація про вчинення відносно іноземців протиправних

дій, однак особи ймовірних підозрюваних не встановлено; зібрано орієнтуючу інформацію щодо ймовірних підозрюваних, які вчинили корисливо-насильницькі кримінальні правопорушення; вчинення кримінальних правопорушень конкретними підозрюваними підтверджується доказами або затриманням осіб під час вчинення кримінального правопорушення;

– надана характеристика обстановки вчинення корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень щодо іноземців, відповідно до таких класифікаційних груп, які включають ознаки: просторові (характеризують місце вчинення кримінального правопорушення і пов'язані з ним місця); часові (характеризують час вчинення кримінального правопорушення, послідовність подій у часі та час виникнення різного роду обставин, які супроводжують подію); речові (характеризують якості та властивості матеріальних об'єктів на місці вчинення кримінального правопорушення і пов'язаних з ним місцях); поведінково-психологічні (характеризують дії учасників події);

– надано пропозиції щодо внесення доповнень до законодавства України, в інтересах протидії злочинності, враховуючи підвищену інтенсивність процесів міграції громадян, за наявності фактичних та правових підстав, надати дозвіл на доступ органам досудового розслідування з метою отримання даних з персональних документів осіб, які підозрюються у вчиненні тяжких кримінальних правопорушень, до Єдиного державного демографічного реєстру та документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус;

– запропоновано напрями удосконалення взаємодії слідчого, органів МВС України, інших державних органів, громадських організацій, під час розслідування корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців: необхідність формування єдиного підходу щодо надання можливості оперативної перевірки факту реєстрації іноземця на території України; опрацювання механізму каналів передачі біометричних

даних затриманих підозрюваних до Експертної служби МВС України, підрозділів Національної поліції з метою швидкої ідентифікації та перевірки за криміналістичними обліками; удосконалення правової регламентації взаємодії у проведенні процесуальних дій на території іноземних держав та укладення міжнародних договорів про порядок перебування працівників правоохоронних органів України на території іноземних держав та навпаки; регламентації порядку тимчасової передачі осіб для проведення слідчих (розшукових) дій.

Основні положення дисертаційного дослідження відображені в фахових виданнях України і іноземних країн, під час виступів на науково-практичних конференціях, запропоновано напрацьовані положення дисертаційного дослідження для впровадження в практику.

Представлені на захист дані свідчать про новизну представлених теоретичних/практичних результатів проведених здобувачем досліджень та повноту викладу в опублікованих працях.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Автор визначив метою роботи - формування теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо розслідування корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців. Досягнення поставленої мети пан Фаєр вбачив вирішенням таких завдань: охарактеризувати стан наукового дослідження проблем розслідування корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців; виокремити нормативно-правові засади розслідування корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців; сформулювати криміналістичну характеристику корисливо-насильницьких злочинів, вчинених щодо іноземців; визначити обставини, які підлягають встановленню на початковому етапі розслідування корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців; сформулювати типові

слідчі ситуації розслідування корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців та запропонувати напрями їх вирішення; охарактеризувати взаємодію слідчого із правоохоронними органами України під час розслідування корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців; розкрити проведення огляду під час розслідування корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців; висвітлити проведення допиту під час розслідування корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців; розкрити проведення пред'явлення для впізнання під час розслідування корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців.

Дисертант об'єктом дослідження визначив суспільні відносини у сфері діяльності органів досудового розслідування під час розслідування корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців, а предметом дослідження – розслідування корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності

Здобувач Фаєр під час дослідження використовував: методи формальної логіки (аналіз, синтез, дедукція, індукція, аналогія, абстрагування) щодо можливості дослідити стан наукових досліджень питань розслідування корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців та визначення методологічного інструментарію наукової праці; формування структурних елементів криміналістичної характеристики корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців (підрозділи 1.1, 1.3); виокремлення типових слідчих ситуацій початкового етапу розслідування та відповідні їм алгоритми дій слідчого (підрозділ 2.2). Використано спеціально-правові методи: порівняльно-правовий – під час аналізу норм міжнародного й національного

законодавства, наукових категорій, визначень і підходів (у всіх розділах дисертації); догматичний (формально-логічний) – для висвітлення змісту основних понять дисертації: «іноземець», «корисливо-насильницьке кримінальне правопорушення», «розслідування» (розділ 1); системно-структурний – для систематизації обставин, які підлягають встановленню; формування алгоритмів вирішення типових слідчих ситуацій і тактики проведення слідчих (розшукових) дій (розділи 2,3); метод системного аналізу – для комплексного узагальнення елементів криміналістичної характеристики та визначення кореляційних зв'язків між ними (підрозділ 1.3); моделювання – під час визначення особливостей взаємодії слідчого з державними та правоохоронними органами України та іноземних держав (підрозділ 2.3), розроблення криміналістичних рекомендацій щодо тактики проведення слідчих (розшукових) дій під час розслідування корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців (розділ 3); статистичний – з метою підтвердження теоретичних висновків даними державної та відомчої статистики, узагальнення результатів вивчення емпіричних джерел (у всіх розділах дисертації); соціологічний – у межах обґрунтування наукових висновків даними анкетування слідчих Національної поліції України (у всіх розділах дисертації).

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження

Дисертант при формулюванні нових положень, вдосконаленні існуючих та моделюючі можливості використання наявних напрацювань свої рекомендації втілює у *правозастосовній діяльності* – для вдосконалення діяльності з розслідування корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців (акт впровадження Головного слідчого управління Національної поліції України від 10 травня 2022 року) та в *освітньому процесі* – під час викладання навчальних дисциплін «Криміналістика», «Розслідування окремих видів кримінальних правопорушень», підвищення кваліфікації слідчих та інших категорій практичних працівників, підготовки лекцій, планів-конспектів семінарських і практичних занять (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ від 17 січня 2022 року).

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому

Дисертаційна робота пана Фаєра складається із вступу, трьох розділів, що об'єднують дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел (196 найменувань на 22 сторінках) та чотирьох додатків на 39 сторінках. Загальний обсяг дисертації становить 262 сторінки, із них основний текст – 185 сторінок.

Емпіричну базу дослідження пана Фаєра становлять статистичні й аналітичні матеріали МВС України, Національної поліції України, Офісу Генерального прокурора, Державної судової адміністрації України за 2016–2021 та I півріччя 2022 року; дані, отримані при вивченні 120 кримінальних проваджень, досудове розслідування в яких за п. 6, п. 11 ч. 2 ст. 115, ст. 186, 187, 189, 257, 289, 296 КК України здійснювали слідчі Національної поліції України протягом 2017–2021 років; результати анкетування 126 слідчих органів досудового розслідування Національної поліції України (Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Харківська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька області, м. Київ). Автор використав власний практичний досвід роботи підрозділах Національної поліції України.

Анотація роботи пана Фаєра представляє тези роботи з переліком публікацій автора за матеріалами самого дисертаційного дослідження, виконане українською і англійською мовами.

В самій роботі (вступ) автор визначив об'єкт, предмет та завдання дослідження, обґрунтував актуальність теми дослідження, та роз'яснив зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, встановив низку нових концептуальних положень, висновків і рекомендацій, окреслив значення одержаних результатів в практиці.

У розділі 1 **«ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РОЗСЛІДУВАННЯ КОРИСЛИВО-НАСИЛЬНИЦЬКИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ВЧИНЕНИХ ЩОДО ІНОЗЕМЦІВ»** автором встановлено, що під час розслідування корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців, важливим є дотримання положень міжнародних договорів та національного законодавства України, з метою врахування правового статусу та індивідуальних особливостей іноземців – потерпілих у кримінальному провадженні.

Автор зазначає наступне. «Кримінальне процесуальне законодавство України устанавлює додаткові процесуальні гарантії для іноземців, з метою як найповнішого забезпечення їх прав та свобод. Згідно п. 9 ч. 1 ст. 56 КПК України, протягом кримінального провадження потерпілий має право давати пояснення, показання рідною або іншою мовою, якою він вільно володіє, безоплатно за рахунок держави користуватися послугами перекладача в разі, якщо він не володіє державною мовою чи мовою, якою ведеться кримінальне провадження. Слідчому необхідно забезпечити таку можливість. Також слід врахувати, що потерпілий іноземець має право на представника (ст. 58 КПК України) – особу, яка у кримінальному провадженні має право бути захисником, а також має право на залучення законного представника (ст. 59 КПК України) – якщо потерпілим є неповнолітня особа або особа, визнана в устанавленому законом порядку недієздатною чи обмежено дієздатною.

Особливості правового статусу іноземців – потерпілих у кримінальному провадженні потребують застосування під час досудового розслідування ряду організаційних заходів». В цьому ж розділі ним сформовано криміналістичну характеристику корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців та охарактеризований зміст її основних елементів.

Вчений підкреслює таку ознаку потерпілого-іноземця як віктимність поведінки (коли іноземці легковажно відносилися до охорони свого майна, демонстрували свої статки, розпивали алкогольні напої з підозрілими людьми, виявляли легковажність в особистих знайомствах, поширювали інформацію про продаж чи придбання цінних речей тощо).

У розділі 2 «ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТАКТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗСЛІДУВАННЯ КОРИСЛИВО-НАСИЛЬНИЦЬКИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ВЧИНЕНИХ ЩОДО ІНОЗЕМЦІВ» автор стверджує, що під час розслідування корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців, важливо з'ясувати всі обставини, які підлягають доказуванню. Встановлення і доказування їх повного переліку є запорукою досягнення завдань кримінального провадження. Перелік вказаних обставин систематизовано й узагальнено. Надання систематизованої інформації для працівників правоохоронних органів, дозволить оптимізувати їх практичну діяльність.

Автор доводить, що обставини, що підлягають встановленню при розслідуванні корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців, є досить різноманітними, дозволяють слідчому розробити комплекс необхідних першочергових слідчих (розшукових) дій, спрямованих на швидке розкриття та розслідування вчиненого кримінального правопорушення.

Вивчення емпіричних джерел вченим, дозволило виділити типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування залежно від обставин затримання особи, яка вчинила корисливо-насильницьке кримінальне

правопорушення: правопорушника затримано на місці (7,5% кримінальних проваджень); правопорушника затримано через деякий час (від кількох годин до трьох діб) (51,7%); правопорушник зник з місця події, але відомі його ознаки (25,8%); правопорушник зник з місця події, але його ознаки невідомі (15,0%).

Вчений дійшов висновку, що кримінальне провадження щодо корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців, є складним пізнавальним процесом, який потребує залучення широкого кола суб'єктів.

Автором досліджено взаємодію слідчого з окремими суб'єктами, зокрема: оперативними співробітниками, співробітниками підрозділів МВС України, інспекторами-криміналістами, спеціалістами-психологами, співробітниками Інтерполу та Європолу.

Дисертант вбачає, що ефективним буде створення на базі органів досудового розслідування підрозділів, що спеціалізуюватимуться на розслідуванні та розкритті кримінальних правопорушень, які стосуються реалізації кримінальних процесуальних правовідносин із іноземцями. Зокрема, де іноземці є або правопорушниками, або потерпілими (спеціальний суб'єкт обумовить особливий підхід – що стосується як організаційних, так і тактичних та психологічних засад).

У розділі 3 «ПРОВЕДЕННЯ ОКРЕМИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КОРИСЛИВО-НАСИЛЬНИЦЬКИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ВЧИНЕНИХ ЩОДО ІНОЗЕМЦІВ», автор зазначив, що завдання огляду, як їх визначає закон (ч. 1 ст. 237 КПК України), полягають у виявленні та фіксації відомостей щодо обставин вчинення корисливо-насильницького кримінального правопорушення, вчиненого щодо іноземців. На підставі цього слідчий висуває версії про характер події і його учасників, про місце перебування правопорушника, викраденого майна та інших об'єктів, що мають доказове значення, про наслідки кримінального правопорушення тощо. При проведенні огляду переслідується мета

встановити обставини, що сприяли вчиненню корисливо-насильницького кримінального правопорушення щодо іноземців. У багатьох випадках він є засобом одержання таких фактичних даних, що не можуть бути здобуті іншим шляхом. Результати огляду місця події дозволяють слідчому визначити спрямованість розслідування, уявити механізм розслідуваної події, особистість правопорушника та надати характеристику особі потерпілого іноземця.

Автором підкреслено, що успішність встановлення психологічного контакту залежить від зайнятої позиції допитуваного іноземця, безконфліктної чи конфліктної ситуації допиту. Слідчому необхідно враховувати помилки допитуваного, викривлене розуміння подій, на основі чого застосовувати правильно підбрану систему тактичних прийомів.

Вчений з'ясував, що проведення допиту потерпілих іноземців потребує виконання системи таких дій: самопідготовка слідчого; підбір перекладача, інших учасників слідчої (розшукової) дії; запрошення іноземця, встановлення психологічного контакту між допитуваним, перекладачем і слідчим; роз'яснення прав та обов'язків учасникам слідчої (розшукової) дії; постановка іноземцю запитань щодо предмету допиту; процесуальне оформлення результатів допиту; ознайомлення допитуваного із протоколом та додатками до нього. Вирази й терміни допитуваного, за допомогою яких він описує ознаки об'єктів, можуть відрізнятися своєрідністю, що пов'язано з особливостями особи іноземця, його сприйняттям навколишнього світу, мовним бар'єром. Однак, показання слід викладати в протоколі допиту так, як їх сформулював допитуваний. Слідчий також повинен ставити додаткові уточнюючі питання, з метою деталізації показань, які характеризують об'єкт, що підлягає впізнанню.

Щодо пред'явлення для впізнання дисертант вказує, що завдання, зміст, форма проведення пред'явлення для впізнання, повинні повністю відповідати вимогам вітчизняного кримінального процесуального законодавства, а необхідність його проведення у кожному конкретному

випадку іноземцеві слід роз'яснити докладно. Якщо іноземець дав згоду на участь у впізнанні, він повинен бути докладно ознайомлений з правилами його проведення, його правами та обов'язками.

Висновки дисертації сформовані відповідно до отриманих вченим результатів та поставлених завдань, список використаних джерел складається з 196 найменувань.

В цій дисертації розроблено й обґрунтовано теоретичні засади, надано практичні рекомендації щодо розслідування корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців, сформовано та обґрунтовано низку положень. Таким чином, дисертація пана Фаєра, відповідає існуючим вимогам та є завершеною науковою працею, результати якої вирішують актуальне наукове завдання.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці

Отримані результати дисертаційного дослідження пана Ігоря Фаєра з розслідування корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців рекомендується для використання у діяльності правоохоронних органів, закладів вищої освіти, в наукових розробках наукових установ та закладів вищої освіти.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача

Позитивно оцінюючи дисертацію пана Ігоря Фаєра, водночас необхідно звернути увагу на деякі положення, що могли б слугувати предметом подальших наукових досліджень або дискусії під час публічного захисту.

1. На стор. 33 автор зазначає, що «За предметною своєрідністю цілеутворення корисливі насильницькі кримінальні правопорушення розподіляються на майнові і немайнові. Підгрупу майнових кримінальних правопорушень складають посягання, предметом яких є майно і майнові права. Серед немайнових корисливих насильницьких кримінальних правопорушень слід виділити незаконне позбавлення волі або викрадення людини». Що розуміється автором в цьому контексті, під предметом посягання немайнових корисливих насильницьких кримінальних правопорушень?
2. На стор. 52 «Перелічені документи, які надає іноземець слідчому, повинні бути детально вивчені і перевірені. За необхідності – залучаються спеціальні знання для їх дослідження». В чому полягає особливість цих спеціальних знань при вивченні і перевірці документів, які надав іноземець?
3. На стор. 68-72 автор досліджує питання способів приховування вчинених відносно іноземців корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень. Варто було б приділити окрему увагу також способам приховування саме ДО вчинення правопорушень, під час підготовки та самого вчинення. Не тільки після.
4. На стор. 73 автор «Також слід наголосити на посиленні моральної деградації населення, бажанні легкої наживи, нехтуванні моральними засадами». Таке твердження, за моєю думкою, вартує додаткового роз'яснення для читача, на чому ґрунтується таке твердження?
5. На стор. 104-105 автор стверджує, що «Нерідко до вчинення таких кримінальних правопорушень також причетні іноземці, зокрема, громадяни Російської Федерації, Грузії, Азербайджану, Молдови». Цікава думка дисертанта: чому громадяни саме цих країн?

Висловлені зауваження носять переважно уточнюючий характер і не впливають на загальну позитивну оцінку виконаного дослідження. Вони переслідують мету запросити пана Ігоря Фаєра до наукової дискусії та

врахувати зазначені зауваження у подальшій науковій розробці проблематики дослідження.

Відсутність порушень академічної доброчесності

У ході вивчення як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій, фактів порушень академічної доброчесності не виявлено. Дисертаційна робота пана Ігоря Фаєра є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертаційна робота Фаєра Ігоря Васильовича на тему: **«Розслідування корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців»**, подана на здобуття ступеня доктора філософії, є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням. В ній отримано результати, що відрізняються новизною в постановці і вирішенні проблем розслідування корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців.

Дисертація Фаєра Ігоря Васильовича на тему: **«Розслідування корисливо-насильницьких кримінальних правопорушень, вчинених щодо іноземців»** за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною значимістю здобутих результатів відповідає спеціальності 081 Право та вимогам **«Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)»**, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 р. № 261 (із змінами і доповненнями від 3 квітня 2019 р. № 283), наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. **«Про затвердження Вимог до оформлення дисертації»** (зі змінами від 12.07.2019 р.) і **«Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії»** (Пост. КМУ від 12.01.2022 р. № 44), а її автор – Фаєр І.В.

